

**KAREL CERMAN
A OLDŘICH KOPAL
O SVĚM
HOROLEZECKÉM
ŽIVOTĚ**

STRANY 4 a 5

**MURADSKÁ
CYKLISTICKÁ
STEZKA**

STRANA 10

**NA SEVER
RUSKA
DOBRODRUŽNĚ**

STRANA 8

DVOUMĚSÍČNÍK PRO MNOHOSTRANNÉ OSOBNOSTI

DOBRODRUH

Ročník III.

Číslo 4 / 99

Cena 16,- Kč; 22,- SK

Viki GROŠELJ: UČIT HOROLEZECTVÍ JE PRO MNE RIZIKO

Viki Grošelj, 47letý učitel tělocviku na základní škole poblíž Ljublaně, patří k nejlepším slovinským horolezcům. Na svém kontě má 10 vylezených himálajských osmitisícovek, přičemž minimálně dva výstupy – prvovýstup jižní stěnou Makalu a prvovýstup severní stěnou Cho Oyu – patří ke špičkovým světovým horolezeckým výkonům. Viki byl koncem srpna čestným hostem Mezinárodního festivalu horolezeckých filmů v Teplících nad Metují, kde nám také poskytl rozhovor.

Pod vrcholem Broad Peaku (v pozadí Gasherbrum IV)

Viki, máš za sebou deset osmitisícovek, pomýšlíš na to, že by ses stal dalším člověkem, který by „zkompletoval“ všechny výstupy na ně? Vždyť třeba Wielicki ve svých 48 letech vylezl během jednoho roku na čtyři osmitisícovky?

Od roku 1993 jsem již na žádnou osmitisícovku nevylezl. Souvisí to s tím, že se mi narodil syn a tím se mi posunuly priority. Ted o mnoho více zvažuji riziko výstupů, které podnikám. Kdysi, po páté nebo šesté osmitisícovce, jsem o výstupu na všechny vážně uvažoval – byl to i dobrý cíl pro získávání sponzorů. Ale nyní musím říci, že jsem spokojen se svými deseti. Každá přinesla nezapomenutelné zážitky. Výstupu na další bych se nebránil, pokud bych viděl, že je to zvládnutelné s přijatelným rizikem. Dosáhnout všech 14 osmitisícovek pro mne ztratilo ten původní význam i z toho důvodu, že Slovinci již na všechny vylezli – trvalo jim to 20 let.

Co považuješ za svůj nejlepší výstup v Himálajích?

Himálajím jsem věnoval prakticky celou svoji horolezeckou kariéru. Mimo chodem. Káthmándu považuji po Ljublaně za svůj druhý domov a hodlám se sem vrátit do konce života. Paradoxně však za svoji nejlepší akci považuji hned svoji první expedici, kterou byl výstup na Makalu v roce 1975. Šli jsme sice

s kyslíkem – to bylo v té době běžné – ale byl to prvovýstup dosud neprostoupenou stěnou.

Poté jsi šel s kyslíkem ještě na Everest a Kanchenjunga a to v době, kdy již horolezecká špička lezla bez kyslíku.

Na Everest to bylo proto, že jsem na něj šel těsně po bezkyslíkovém výstupu na Lhotse. Byl jsem unavený a měli jsme málo času. Ve výšce 8,5 tisíce metrů mi však stejně kyslík došel, a tak jsem zbytek vylezl bez kyslíku. Na vrcholu jsem byl v půl osmé večer. Na Kanchenjunge jsme používali kyslík, protože jsme při výstupu zároveň točili poměrně náročný film.

Co chystáš v dalších letech?

Chtěl bych uzavřít trojúhelník „tří světových pólů“ – Everest, severní pól a jižní pól – pochodem na jižní pól. Věnuji se také přípravě mladých slovinských himálajských lezců a jezdím s nimi na expedice.

Na severní pól jsi šel po svých?

Bylo to v rámci „lehké“ expedice. Letadlo nás vyhodilo asi 100 km od pólu a poté jsme šli s vůdci pěšky.

A jak to bude na jižním pólu?

Nebude to pochod od pobřeží, to je nesmírně finančně náročná záležitost. Ještě nevím, jak daleko od pólu se nechám vysadit.

Autoportrét na vrcholu Gasherbrumu II

Jsi učitelem na základní škole. Jak se ti časově dařilo skloubit zaměstnání s četnými expedicemi?

Zpočátku to bylo velice těžké. Mimo prázdniny jsem za sebe vždycky musel hledat sám náhradu. Jak jsem se však stával známější, moje pozice se zlepšovala. Po patnácti letech jsem si vydobyl exkluzivní postavení, že pokud odjíždím na expedici, ministerstvo školství a sportu, pod které spadám, za mne automaticky pošle do školy náhradníka. Ale to je skutečně výjimečné postavení.

Jak je to s financováním expedice? Plat učitele to zřejmě neutáhne. Jak se vlastně financují expedice ve Slovinsku?

Většinou to funguje tak, že slovinské himálajské expedice financuje ze čtyřiceti procent vláda, zbytek se shání od sponzorů. Já jsem však již v takové pozici, že by mi bylo stydno brát vládní příspěvek na úkor mladých lezců, a tak si vše financuji přes sponzory, které sháním sám.

Když učíš na základní škole tělocvik, vyučuješ také horolezectví nebo lezení?

Ne, to by byla pro mě příliš velká odpovědnost. Horolezectví je přece jenom rizikovější sport. Rozhodnutí začít lezt je věcí každého sama. Ale samozřejmě záky učím zásadám pobytu a přežití v horách, na moři, v přírodě a lásce k nim. Každé prázdniny pro ně pořádám kursy v horách, kde se děti věnují horské turistice.

Mnozí Poláci i Češi si stěžují, že v posledních letech šla úroveň himálajského horolezectví v jejich zemích dolů. Jak je to u vás?

Podle mě to i v posledních letech zůstává na stejné úrovni. Naše expedice se nesoustředí pouze na výstupy na vrcholy osmitisícovek klasickými cestami, ale lezeme i těžké stěny. Máme řadu špičkových lezců, např. Tomáš Humar dostal v roce 1996 za svůj prvovýstup stěnou

► Pokračování na str. 3

Na ledovci pod Gasherbrumu

NĚKTERÉ OSOBNOSTI EXTRÉMNÍHO OUTDOORU III

(Dokončení z minulého čísla)

Umberto PELIZZARI:

Umberto Pelizzari se narodil 29. srpna 1965 v Busto Arsizio v italské provincii Varese. Měří 1,89 m, váží 84 kg a jeho kapacita plic je 7,9 litru. Již v pěti letech skvěle plaval a v sedmnácti měl za sebou 11 let závodění. V osmnácti se začal věnovat potápění na nádech a okamžitě vytvořil světový rekord ve statické kategorii s časem 5 minut 33 vteřin. V listopadu 1990 debutoval v hloubkovém potápění na Elbě a bez váhání získal

titul mistr světa v kategorii se stálou zátěží, když se potopil do hloubky 65 metrů a o tři metry překonal rekord Francisca Pipina. 9. července 1991 překonal v potápění na nádech rekord Francouze Michela Badera, který činil 6 minut 40 vteřin a zvýšil čas na 7 minut 2 vteřiny a 88 setin vteřiny. 3. října se v kategorii se stálou zátěží ponořil až do hloubky 67 metrů a 22. října pokoušel 95 metrů v kategorii s proměnnou zátěží, přesně podle regulí italské sportovní federace FIPS. V potápění na nádech získal titul za nejlepší výkon. 17. září 1992 vytvořil další světový rekord v kategorii se stálou zátěží se 70 metry při potápění v Ustici. 24. července 1994 se zasloužil o nový rekord se 101 metry (kategorie s proměnnou zátěží). 16. července 1995 svůj osobní rekord ještě zlepšil – dosáhl 105 metrů a dvaadvacátého zvýšil rekord v potápění se stálou zátěží na 72 metrů. Ani v roce 1996 nepřestal lámat rekordy: 9. září – 110 metrů v kategorii se stálou zátěží a 16. září překonal rekord v kategorii s neomezené proměnnou zátěží.

Carla PERROTTI:

Carla Perrotti, rodným jménem Monnosi, se narodila v Miláně 10. srpna 1947. Provdala se za lékaře a doku-

mentaristu Oscara Perrottiho, se kterým se podílela na průzkumu území, kde vládou extrémní přírodní podmínky. V říjnu 1991 přešla poušť Tenere v Nigérii s karavanou Tuaregů. V říjnu 1994 se pěšky vydala přes solnou plošinu v bolívijských Andách, Salar de Uyuni, a za sebou táhla trojkolár s nákladem 130 kg. Cesta jí trvala od 16. října do 21. října, kdy během 101 hodin urazila vzdálenost 170 kilometrů po 10 metrů silném nánosu soli, který celou plošinu pokrývá. 11. dubna 1996 se pěšky, pouze s batohem na zádech a v počáteční fázi v doprovodu bushmana Kasse, vydala na další ces-

tu: z Mamuna na okraji pouště Kalahari v Botswaně do Lehutu, kam dorazila 25. dubna ve 4:30 odpoledne. Na cestě byla 15 dní a přes nejdřívější poušť světa urazila bez vnější pomoci 350 kilometrů.

Hubert SCHWARZ:

Hubert Schwarz se narodil v roce 1954 v německém Rothu. V roce 1989 se stal prvním Evropanem, kterému se během jediného roku podařilo stát se Železným mužem v pěti špičkových triatlezech. V roce 1990 na Havai úspěšně získal titul Ultraman za třídenní triatlon na extrémně dlouhé vzdálenosti: plavání na 10 kilometrů, 420 kilometrů jízdy na kole a dvojnásobný maraton. V roce 1991 se stal prvním atletem německé národnosti, který dojel do cíle v závodu napříč Amerikou (RAAM, Race Across America). Na počátku roku 1993 se Schwarz stal také držitelem světového rekordu v australské Herald-Sun Tour, při kterém se mu podařilo zdotat 14 000 kilometrů za 42 dní. V létě 1995 překonal austral-

ský kontinent z Perthu do Sydney, to znamená, že urazil vzdálenost 4215 km. Potřeboval k tomu 8 dní a 12 hodin. V roce 1996 se tomuto německému cyklistovi podařilo dosáhnout dalšího velkolepého výkonu: inspirovaná románem francouzského spisovatele Julia Verna, absolvoval cestu kolem světa za 80 dní.

Andre RHEM a Jerome RUBY:

Andre Rhem a Jerome Ruby se oba narodili v roce 1970, jeden v Grenoblu a druhý v Lyonu. Oba dva získali celou řadu zkušeností v horolezectví a parašutismu. V roce 1989 společně zdolali Aconcagua, nejvyšší horu Jižní Ameriky. Z Aconcaguy stejně jako z Mont Blancu sjížděli na lyžích a snowboardech. Při jejich úžasných sjezdech pak zvítězil snowboard. Následovala řada sjezdů extrémních svahů, která tuto dvojici učinila zřejmě nejlepšími snowboardisty této kategorie na světě. Pokaždé, když se na snowboardu Andre s Jeromem pokoušeli zdotat opravdu mimořádně obtížný svah (65 stupňů), zažívali vzrušení z možnosti překonat sebe sama, překonat nové hranice. Lyžování na snowboardu v extrémně obtížných podmínkách přináší nepředstavitelné zážitky: obvyklé stavy vnímání jsou vystřídány závratí. Bleskový sjezd po zasněženém a téměř kolmém svahu v člověku probouzí pocit příjemné paniky a zdánlivého chaosu a realitu vytlačí pocity

závratě a omračení. Jediný způsob, jak se závratě bránit, je hrát vertikální hru, osvojit si pravidla při vertikálním klesání, aby člověk překonal strach a nenechal se podobným stavem zaskočit. To dokáže jen málo lidí. Nekontrolovatelná panika se stává nepřitelem, který vás vrhá do spárů nebezpečí. Ale zdravá dávka strachu je vaším spojencem, který vám brání v lehkováním přeceňování se.

Maurizio ZANOLLA:

V horolezeckých kruzích je znám pod přezdívkou Manolo. Maurizio Zanolla patří k nejlepším horolezcům bez jištění (free climbers). Narodil se ve Feltru v Itálii 16. února 1958 a s horolezectvím začal jako s koníčkem, když mu bylo šestnáct. Během následujících dvaceti let dosáhl vynikajících výsledků, které se zdály být z technického i lidského hlediska nepředstavitelné. První výstupy podnikl na svých domovských horách: byly to Feltre Pre-Alps, Monti del Sole a Pale di Sam Martino. Do konce roku 1977 objevil celou řadu nových tras a maximálně

si zdokonalil techniku, kterou založil na bezchybné koordinaci pohybů. Od roku 1978 rozšířil pole své působnosti a zaměřil se na zdolávání dalších vrcholů v Dolomitech jako jsou Civetta, Marmolada, Tre Cime di Lavaredo, a zvládnutí dalších mimořádně obtížných cest jako je například Carlessova a Cassinova cesta, které vedou na vrcholky Torre Trieste a na Torre Valgrande. K dalším patří Vintzerova a Messnerova cesta na jižní straně Marmolady, Apolloniova cesta na Pilastru della Tofana, Bellizierova cesta na Torre d'Alleghe a Comichio cesta na Cima Grande di Lavaredo. V roce 1991 zdolával zajímavé monumenty v různých italských městech v rámci natáčení pro televizi. Podobnou činnost si zopakoval v Libanonu, kde se s Giorim Daidolem a australským šampionem Johnem Falknerem zúčastnil dlouhého telemarkového výstupu.

Nabídka horolezecké školy ADRENALIN SPORT

Partner OEAV, sekce Innsbruck-Lysá nad Labem

Zima:

lezení v ledu Rakousko
zimní horolezectví V. Tatry, T. Gebirge
sněžnice Totes Gebirge

Léto:

skalky víkend, kempy Tábor, Arco
lezení v horách Vysoké Tatry, Hochschwab, výcviky
na ledovci, individuální výstupy
železné cesty Dolomity, Východní Alpy
trekking Kanada (Banff, Jasper)
expedice Kavkaz, Ťan-Šan
výstupy na vrcholy Východní Alpy

Kontakt: Partyzánská 2496, 390 03 Tábor
tel./fax: 0361/344 85 (záznamník)
e-mail: adrenalin@mbox.vol.cz
http://www.tabor.cz/adrenalin/

!! Prodej jízdních kol na splátky a bez ručitele !!

Nákup kvalitního trekkingového či horského kola není jistě každodenní záležitostí. Chceme-li, aby kolo dobře sloužilo, musíme sáhnout hlouběji do kapsy, což obzvláště v dnešní situaci není nejpríjemnější. Proto nás zaujala nabídka, se kterou přichází pražský cykloobchod Katmar. Ptali jsme se přímo u zdroje:

„Leasing jsme zavedli již v únoru, ale od začátku září máme ještě výhodnější podmínky. Především u kol, která mají financovanou částku nižší než 30 000 Kč (prodejní cena minus akontace), nepotřebujete vůbec ručitele, což je v Čechách úplná novinka. Spolupráce s kvalitní leasingovou společností nám umožnila nabídnout ještě výhodnější leasingové koeficienty a zálohové platby. Akontace může být již od 20 % (dříve 30 %), takže si od nás můžete odnést kolo například za 35 000 už při zaplacení 7000 Kč. Na druhou stranu minimální financovaná částka se snížila na čtyři tisíce, tzn. na leasing můžeme provést kolo již od 5000 korun. Navíc se celé vyřízení leasingu dá zvládnout za cca 3/4 hodiny u nás v obchodě.“

Jak to tedy celé probíhá a co k tomu zákazník potřebuje?

Je třeba mít s sebou občanku a jeden další doklad (rodný list, pas, řidičák nebo zbrojní pas). Dále potřebujete potvrzení zaměstnavatele o výši výdělku a doklad o platbě nájemného (nebo telefonu, el. energie). Místo potvrzení o příjmu je možné použít daňové přiznání či důchodový výměr. V Katmaru si vyberete kolo, eventuelně si ho necháte pro sebe upravit. Obsluha s vámi vyplní návrh smlouvy, který zašle faxem na leasingovou společnost. Po přibližně čtvrt hodině přijde odpověď a zbývá pouze podepsat předávací protokol, složit zálohu a můžete vyrazit na první vyjížďku. Jak vidíte, je to velmi rychlé a jednoduché. Navíc, pokud máte nějaký dotaz či problém, je vám k dispozici naše Nonstop infolinka 0603-725893. V pracovní době pak telefon 02/33322587 (Po-St, Pá 9-18, Čt 9-20, So 9-12), nebo vás informují přímo v prodejně KATMAR, Pod Baštami 3, Praha 6.

Trekkingová, horská či freestyleová kola můžete získat již po složení 20% zálohy v naší prodejně

KATMAR

BIKE CENTER

Pod Baštami 3, Praha 6 (70 m od metra „A“ Hradčanská, směr Hrad)
tel. 02/33 32 25 87

Otevřeno: Po-St, Pá: 9-18, Čt 9-20, So 9-12
Non-stop infolinka 0603-725893

UČIT HOROLEZECTVÍ JE PRO MNE RIZIKO

Viki v jižní stěně Lhotse v roce 1983

► Dokončení ze str. 1

Ama Dablamu ocenění Nejlepší světový výstup roku.

Dáří se vám do Himálajů dostávat mladé lezce?

V určité době u nich převládala myšlenka, že právě horolezectví je lezení těžkých stěn ve výšce okolo tří tisíců metrů. Ale my jsme jim říkali, vzhdyt to není pravda, stejně těžké stěny máte i v Himálajích, a to navíc ve výšce sedm nebo osm tisíc metrů. Takže se to zlomilo a nyní řada mladých sbírá i za mého přispění zkušenosti v Himálajích.

Vrátil bych se ještě ke známému diskutabilnímu sólovému výstupu Tomo Česena jižní stěnou Lhotse. Jaký ty máš na to názor?

Tomo Česen byl ve své době nesporně vynikající lezec a já bych byl velice rád, kdyby ten výstup uskutečnil, protože by to velmi pozvedlo úroveň slovinského horolezectví. Bohužel, jak víte, jsou okolo výstupu některé pochybnosti, které z mé strany pramení především z toho, že Tomo použil pro dokumentaci svého výstupu mé diapozitivy, které jsem mu zapůjčil. Tyto diapozitivy poté otiskl

i v člancích o výstupu. Můj osobní názor proto je, že Tomo stěnu neprostopil. Pravdu však zná jenom on a já bych již tyto věci nechtěl rozvířovat.

A co dělá Tomo Česen dnes?

Po svém výstupu na jižní stěnu Lhotse se úplně stáhnul z himálajského horolezectví a to ještě před tím, než se o jeho úspěchu objevily pochybnosti. Dnes vede v Julských Alpách tréninkové horolezecké kurzy a trénuje i mladé lezce účastníci se závodů světového poháru.

MILOŠ KUBÁNEK

VÝSTUPY VIKIHO GROŠELJA NA OSMITISÍČOVKY

10. 10. 1975	MAKALU	8463 m	jižní stěnou – prvovýstup
4. 5. 1984	MANASLU	8163 m	jižní stěnou po Messnerově cestě, od výšky 5700 výstup alpským stylem
28. 7. 1986	BROAD PEAK	8047 m	klasická cesta
4. 8. 1986	GAŠERBRUM II	8035 m	klasická cesta alpským stylem
5. 11. 1988	CHO OYU	8201 m	severní stěna, prvovýstup
30. 4. 1989	LHOTSE	8516 m	klasická cesta
10. 5. 1989	MOUNT EVEREST	8848 m	klasická cesta
20. 10. 1989	SHISHA PANGMA	8046 m	jižní stěna, částečně prvovýstup
1. 5. 1991	KANCHENJUNGA	8586 m	klasická cesta
13. 6. 1993	K2	8611 m	klasická cesta

Na všechny vrcholy mimo Makalu, Everestu a Kanchenjunga uskutečnil Viki Grošelja výstupy bez použití kyslíkového přístroje. Celkem se zúčastnil 16 himálajských expedic.

Vystoupil rovněž na nejvyšší vrcholy všech kontinentů:

EVROPA:	Mont Blanc	4807 m	7. 8. 1974
	Elbrus	5642 m	14. 5. 1990
AFRIKA:	Kilimanjaro	5895 m	9. 8. 1985
JIŽNÍ AMERIKA:	Aconcagua	6959 m	11. 2. 1986
SEVERNÍ AMERIKA:	McKinley	6194 m	10. 5. 1987
AUSTRÁLIE:	Mount Kosciusko	2226 m	15. 1. 1988
ASIE:	Mount Everest	8848 m	10. 5. 1989
ANTARKTIDA:	Mount Vision	5140 m	5. 1. 1997

Napsal o těchto cestách a výstupech doposud osm knih:

K prvním hvězdám	1987	Bílé obzory	1992
V oblastech černé zuly	1987	K2 – horká představa	1995
Sám po světě	1989	Annapurna	1996
Čtyřikrát na osmitisícovce	1991	Na jih od všech – Antarktida	1997

Stary Coleman'. PŘELEPENÉ SVY A LEMOVANÁ POUTKA, TO JE DVOJNÁSOBNÁ OCHRANA PROTI PRONIKÁNÍ VLHKOSTI!

Přelepené svy
První ochrana

Lemovaná poutka
Druhá ochrana

Technologie přelepených svů byla vyvinuta pro scany používáné v extrémních podmínkách. Každý sv je po sešití přelepen speciální pruhou a tím je zcela vyloučena penetrace kapalé deště dovnitř stanu. Sešití svů po tom ještě. Při uzavírání poutek k trápku stěh neobjevujíte dočasně k opětovné perforaci ochranné poutky a tím i nebezpečí úniku vody. Firma Coleman tráví do všech svých stánů progresivní technologii pro odstranění této slabiny. Poutko se nepřidá přímo k trápku, ale ke speciální klopě. Klopě se vstříknou obě společně část trápku a poté členitě ochrannou páskou. Lemování se provádí nejen na stěně svů, ale i na dně stanu od dvou ochranných. Tím je zcela vyloučena zátěka do stanu.

Vše speciální dotazy Vám zodpoví
náš člení služebni zákazníkovi.

telefon: 02/488 47 11

e-mail: camping@upplet.cz

Coleman

V padesátých letech před výstupem na Grand Charmo.

V osmdesátých letech v Tatrách jako horolezečtí instruktoři.

KAREL CERMAN, OLDŘICH KOPAL: BRALI BYCHOM TO JEŠTĚ JEDNOU

P Jako malý kluk jsem četl knížku Deset velkých stěn od Radovana Kuchaře. „Nějáci“ naši borci, mezi nimi Karel Cerman a Oldřich Kopal, tam podnikají odvážné výstupy ve světových horách, a to v době, kdy jsem ještě nebyl na světě. Čtení bylo napínavé, prožíval jsem s nimi každou lanovou délku, radoval se z dosažení vrcholu a oddechli si, když vše dobře dopadlo. Dočetl jsem, zavřel knížku a ani ve snu by mne nenapadlo, že uplyne dalších dvacet let a já se s nimi potkám a navážu na jedno lano. Tu čest jsem měl v zimních Tatrách a byly to chvíle, na které se nezapomíná. Čas poskočil o dalších jedenácti let a já stojím před těžkým úkolem – představit tyhle skvělé chlapy dnešním čtenářům Dobrodruha. Proč těžkým? Protože oba hned v úvodu řekli, že do žádného „extrémistického“ časopisu nepatří a že by nechtěli, aby si lidi o nich mysleli, že byli nějak blázniví hazardéři. Dušoval jsem se, že Dobrodruh není plátek pro sebevrahů a podotkl, že stále platí pravidlo: „dobrý horolezec je starý horolezec“... Moc jsem je neuklidnil, Karel mne ujistil, že je to poslední rozhovor pro noviny v jeho životě, ale pak jsme si povídali pěkně a dlouho.

Ve světě jste zatloukli na těch nejnemožnějších místech hodně skob. Některé tam trčí už půl století, nejspíš budou pěkně rezavé, a co vy?

Olda: Vidím, že nás nešetříš, ale jo, máš pravdu, jsme už starý dědkové. Nicméně před dvěma lety jsme si ještě vylezli ze skaláků Taktovku. Sami, nikdo s náma nebyl. To bylo Karlovi 71.

Karel: Olda to má těžký. Z celý naší party je nejmladší. Dnes je mu 68, ale oproti nám je mladík, a tak ho furt posíláme pro pivo, šlape stopu, nosí těžší batohy...

Pokud se pamatují, když jsem s váma lezl, tak to bylo právě naopak. Olda ti chtěl vzít batoh a ty jsi mu ho nechtěl za nic na světě dát. Seděl jsem vedle vás a dobře jsem se bavil. Vypadalo to, že se o ten batoh popere. Nikdo nechtěl přispustit, že je na tom hůř. Oba jste měli u nosu kapku, vidím to jako dnes!

Karel: To víš, lezci se mezi sebou pořád vytahují a hecují. Tak se dělaly a dělají i nové cesty. Přelézť vše přelezte a udělat něco, co nikdo nepřeleze...

Začít s lezením nebylo tenkrát tak jednoduché. Kde jste se učili?

Karel: My byli vytvořeni samouci. Něco jsme pochytali od Smítky, od Procházky. Joska Smítka začal se smyčkováním, to jsme odkoukali. Já měl tehdy sice jednu pěknou knížku, „Kamarád ze skal“ se to jmenovalo, ale půjčil jsem ji nějakému dobrému kamarádovi a tím to skončilo. Nemáš ji Oldo?

Olda: Ne, já měl svoji. Ale to mně připomnělo, že jsem chtěl přinést ty fotky, jak jsme se dohadovali, ale koukej –

Karel Cerman a Oldřich Kopal patřili k absolutní československé horolezecké i lezecké špičce 50. a 60. let. Oba dva vstoupili i do horolezecké literatury – jejich jména se často objevují v dnes již klasické knize Radovana Kuchaře Deset velkých stěn. Na pískovcích Českého ráje se vyučili lezeckému řemeslu. Začátkem 50. let vyřešili hlavní problém zimních Tater – „Weberovku“ v severní stěně Malého Kežmarského štítu.

V Alpách spolu s Radovanem Kuchařem prostoupil jeden z nich severní stěnou Grand Charmo (Karel, 1956), druhý západní stěnu Petit Dru (Olda, 1957). Ve trojici se pak na Kavkazě vyznamenali prvovýstupy severními stěnami Donguz Orunu a Nakra-tau. V 69. roce se účastnili úspěšné expedice na Annapúrnu IV. Učili studenty FTVS UK i svazové cvičitele. Ač „horští vlci“, srdíčkem patří do Skaláku. Je radost se s nimi potkat.

Karel Cerman a Olda Kopal dnes – kde jinde než v blízkosti Skaláku.

tady je to album a místo fotek jenom lísteček: „půjčeno Honzovi, rok 1963“. Vím já dnes, kterému Honzovi jsem to půjčil!

Nadělali jste mnoho nových cest na písku, v horách jste posunovali hranice tehdy možného. Myslíte, že jste hodně riskovali?

Karel: Neřekl bych. Víš, my jsme o každém výstupu hodně přemýšleli. Než jsme se do toho pustili, nastoupali jsme si třeba do protějšího kopce a snažili se stěnu dobře poznat, zjistit „jízdni řády“ lavin a ledovcových odtrhů. Nebezpečí vždycky zůstane, jde o to ho minimalizovat.

Olda: Je potřeba vždycky zvolit nejlepší kompromis mezi super zajišťováním a rychlostí, především tam, kde se nad sebou naklání kusy ledovce, velký jako panelák. Včas se umět vracet a nebo naopak rozhodnout o bivaku, vědět, co si třeba dovolit, znát parťáky. Leze se očima a není hrdinství viset na pár prstech na nejistějším čtyřicetimetrovém úseku.

Karel: A stejně potřebuješ navíc šestičtko. Radan to v knížce popisuje pěkně a pravdivě, jen my ale víme, jaké

šestičtko to opravdu bylo. Tak třeba na Donguz Orunu. Stěnu jsme měli pečlivě prostudovanou, byli jsme si jisti, že víme kudy a kdy se dá prostoupit které místo. Vystoupali jsme kvůli tomu 1600 metrů sousední stěnou! Druhý den jsme se do toho pustili. Radan nás budil už po půlnoci, sedli jsme si na Oldu, všichni tři bysme se ve stanu nehnuli, zabalili se, pak vstal i Olda, nasadili jsme čelovky a šli. Na začátku se tam leze takovým velkým žlábkem, rýhou v ledovci, vyježděnou padajícími odlámanými věžemi z ledu. Dlouho z toho není možno vybočit do stran a přitom nahoře třetí spousta ledu. Doufali jsme ale, že teď to určitě ještě bude držit. Pak přišlo místo, kde se dal žlábek opustit. Radovan to hned udeřil, pustil se doleva do ledového svahu, vyselkal stupy, zajistil přes cepin, dobral kousek Oldu a já také nečekal a hned poležel kousek ven. V tu chvíli se to nahoře odštípl a letělo tím „korýtkem“ dolů. Jít kousek dál a nevybočit, tak už nebylo úniku. Kolem mě to proleťlo asi pět metrů. To je to šestičtko.

Olda: Pak jsme odlezi kousek výš a odlopu se to přímo nad náma. Ledo-

vý krychle jako baráky a rovnou na nás. Viseli jsme každý na píku a bylo jasné, že je zle. Nemohlo to dopadnout dobře, ale zapracovalo zase šestičtko. Nad náma byla ohromná příčná trhlina a ta to všechno spojila a odvedla stranou. V kavkazských stěnách nikdy nevíš, kdy se to odlomí, nezáleží ani na teplotě. Když to dozraje, tak to uletí...

Karel: Podobný případ z Nakry (Nakra-tau). Jednou jsme volili cestu „úplně bezpečným“ vodorovným hřebínkem, asi padesátimetrovým. Za čtyři dny jsme zase dělali rekognoskaci údolí a viděli na vlastní oči, jak náš „pohodový“ hřebínek padající ledu úplně urvaly a zlikvidovaly. Prostě zmizel. A jak jsme se na něm před časem cítili „v klídku“!

Tak už raději dost, vidím, že vás měly taky Pánbíčkové rád. Raději mi řekněte, jak jste organizovali lezení ve trojce. Když jsem s vámi tak lezl, pamatují si jen to, že jsem „nestíhal“. Olda vždycky zmizel nad převískem, za minutku už tě dobíral a já pak vytloukal několik skob na místech, kde jsem visel jen za nehtíky. Vždy jsem si myslel, že budete jenom kousek nade

mnou, ale vy jste za tu chvíli vymotali celou délku lana a stihli natlouct skobku tam, kde bych se neodvážil jednou rukou pustit skály. A jedno si pamatuju dobře: že jste se pořád usmívali a pochvalovali si, jak vám to dubnový sluníčko příjemně prohřívá starý kosti.

Karel: Je pravda, že jsme museli lézt hodně často společný postup. Tak se to zrychlovalo. Jinak by to nešlo. Jeden musel být vždy perfektně zajištěn, druhý vprostředku dal skobu ještě vedle, na ni zavřak třetího a ten si pak zkracoval lano sám. My se znali tak dobře navzájem, že jsme si to mohli na mnoha místech dovolit. A hlavně jsme taky poznali, kde si to dovolit nemůžeme.

Trénovali jste nějak kromě samotného lezení?

Olda: Jo. Fyziklu tak, že jsme toho moc nachodili nebo najezdili na kole. Po celodenním lezení třeba ze Skaláku pěšky do Liberce. Na kole kolem Turnova nenajdeš rovnu a s batohem plným horolezeckého vevraku je to skvělý trénink. Doporučuju všem.

Když jsme začínali, tak se ještě dělalo i v sobotu. To nemělo smysl jezdit pořád do Tater, tak jsme na zimní podmínky trénovali třeba v Jizerkách. Konečně, vždyť Jizerskou padesátka nevymysleli lyžaři, ale horolezci. Tak vznikl také štafetyový závod Zlatý cepin, Krkonošská sedmdesátka...

Karel: Já hodně trénoval i v telovčičně. Cvičil jsem „střední družstvo“, dvakrát týdně na nářadí, to bylo vynikající posilování.

Ve Skaláku jste pryč od věže k věži běhali.

Olda: Chtěli jsme toho nalézt za den co nejvíc. Někdy jsme zvládli až 60 cest za sobotu a neděli. Třeba na Majáku jsme měli jedno lano pověšený na předskalí, vždycky jsme rychle slanili a zas nahoru. Navázány jsme běhali mezi skalama, abysme se nezdržovali. Po celodenním lezení na závěr „smřtáky“. To byly tradiční travery nad zemí, dokud jsi nepadal, nemešls domů.

Co říkali na lezení rodiče?

Karel: Moji rodiče to nikdy neviděli, našťápní nevěděli, oč přesně běží.

Olda: To samý já. Věděli, že lezeme, ale co to doopravdy obnáší si určitě nedovedli představit.

Co úrazy?

Olda: Já měl ve 47. roce vejron na noze a naražený zadek. Jinak dobrý. Ale mohlo bejt hůř. Byly průšvihy „ve vzduchu“, který se našťápní nestaly. Jednou jsem třeba slanil a dole zjistil, že jsem měl osmu cvaknutou omylem do těch tkaniček, co jsou na karabiny. Ještě že byly dobře přistříhány.

Karel: Je to stará věc, při sestupech a zejména při slaňování se těch průšvihů stane nejvíc. Já třeba slaňoval v Ádru na

► Pokračování na str. 5

Donguz-Orun a Nakra-tau s vyznačením cest K. Cermana, O. Kopala a R. Kuchaře v téměř dvoukilometrových stěnách centrálního Kavkazu (z knihy R. Kuchaře).

Výstup na Elbrus (z knihy R. Kuchaře)

► *Dokončení ze str. 4*

Korunce čtyřicetimetrovým komínem a když jsem si odstoupil a uvolnil lano, tak se osma s karabinou (bez zámků!) obrátila vzhůru nohama, osma narazila do karabiny, otevřela ji a ta se vysmekla z úvazku.

Cos udělal?

Karel: Vyručkoval jsem zpátky nahoru, bylo to blíž. Ale ptal ses na ty úrazy. Mě se stala taková věc, o které by se dalo říct: Kruh se uzavřel. To je tak. Na

skále, na které jsem před pětadesáti roky začínal s lezením, tam jsem i skončil. Dračí stěna na Dračí věž (Hruboskalsko). Předloni jsem tam s Oldou lezl a já si zničil rameno. Nemůžu se teď na té ruce vůbec přitáhnout, a tak z lezení už nic moc nebudu.

Olda: To bylo tak. My jsme stará škola. Když něco nepřežeseš, tak jsi „méněcennej“ a spadnout nesmíš, to je ostuda. Já Karla dobíral od kruhu, koukal jsem na něho mezi nohama a najednou vidím, jak

ho to votáčí. Ale on se nepustil! Kdyby si vodsednul do lana, tak se mu nic nestalo, ale to ne. To se raději vyvěsil na jedny ruce a jak ho to votočilo, tak rameno nevydrželo. Jěště jsme si nezvykli na sedáky, abychom si mohli oddáchnout, natož odskočit! Ono sedět v sedáku a nebo viset navázaný jen na lano je velký rozdíl...

Máte nějakou oblíbenou věž tady ve Skaláku?

Olda: Asi Taktovku. Na to ještě stále běžně lezec nemá, do roka má asi jen 40

až 50 přelezů, to Kapelník má podstatně víc. Do třiasedmdesátého roku jsem na Taktovce byl sedmdesátkrát. Od té doby si to nezapisuju, ale brzo to asi bude stovka!

Představte si, že by vám zítra bylo zase osmnáct. Měli byste před sebou celý život a dnešní zkušenosti. Co byste změnili a dělali jinak?

Karel: Určitě bych se naučil nejmíň tři jazyky. To nám moc chybělo, mohli jsme být samostatnější a měli bychom venku spoustu dobrých kamarádů. Ale jinak jsem moc rád za všechno, co bylo a bral bych to ještě jednou. A snad i Olda se mnou?

Olda: To se ví. Kdybys nám navíc dovolil v té představě mít i to dnešní vybavení, bylo by to podstatně příjemnější. Když si vzpomenu, kolik se toho naslaňovalo Dülferem...

Je nějaký „kopec“, který by bylo krásné si zopakovat, nebo zůstal nějaký jen v plánech?

Karel: Těch krásných výstupů bylo moc. Těžko vybrat. A kolik by jich ještě

bylo dalších, možná krásnějších, na to jeden život nestačí.

Olda: Lákalo by nás vylézt na některé nedotčené vrcholy v nejvyšších horách. Zase si hledat vlastní cestu. Stále je obrovské množství překrásných hor a zatímco na osmitisícovky stoupají pomalu celá procesí, tyhle čekají na své objevitele. Tak to by se nám určitě líbilo.

✦ ✦ ✦

Povídali jsme si hodně dlouho a do Skaláku mezitím přišlo další jaro. Až někdy vyrazíte, milí čtenáři Dobrodruha, mezi bílé Hruboskalské věže, možná potkáte dva nenápadné šedovlasé pány, kteří často hledí vzhůru a očima bloudí mezi kruhy. Pokud to nebude zrovinka v den, kdy se Olda vypraví na svůj stý výstup na Taktovku, pak možná ani nepoznáte, že jste právě prošli kolem opravdových legend našeho horolezectví.

Ať vám, pánové, sluníčko do vašich skal svítí a děkuju, že jsem s vámi mohl kousíček života popozít!

PETR ĐOUBALÍK

TIOGA

**ŠPIČKOVÉ MTB KOMPONENTY
PRO PRAVÉ DRSŇÁKY**

KATMAR
BIKE CENTER

velkoobchod & maloobchod TIOGA
Praha 6, Pod Baštami 3
50 m od Metra "A" - Hradčanská
tel./fax: 02/33322587
Otevřeno: Po-St+Pá: 9-18
Čt: 9-20, So: 9-12

CYKLOSERVIS

SEDM

LET

SVIŽNÉHO

PSANÍ

O ČESKÉM

I SVĚTOVÉM

MOUNTAIN

BIKINGU

PROFESIONÁLNÍ DOBRODRUZI: HLEDAČ VRAKŮ Z OSTROVA WIGHT

I v dnešní době, kdy většina lidí tráví podstatnou část života ve výrobních halách, kancelářích a dalších ponurých místnostech, se najdou šťastlivci, jejichž profesí je svobodný dobrodružný život. Jejich životy jsou intenzivní, vzrušující, zajímavé a jak jinak – i neisté. Už proto stojí za to se s nimi občas seznámit – a třeba i najít trochu inspirace pro vlastní nápady. I když přeci jenom – ten dnešní profesionální dobrodruh se české konkurence bát zřejmě nemusí.

Podobně jako za přílivu stoupají a za odlivu klesají vody kanálu La Manche, omyvájícího při jižním pobřeží Anglie ostrov Isle of Wight, dme se a ztenčuje i bankovní konto místního hledače vraků Martina Woodwarda. Jeho Společnost námořních služeb na volném moři, s.r.o., se zabývá lokalizací a záchranou lodních vraků.

Woodward řídí společnost ze svého domu s výhledem na moře v Bembridge. Největšího hrubého ročního zisku – 51 tisíc liber – dosáhl v roce 1992. Od té doby sly obchody hůře. Sám padesátiletý potápěč říká o svém podnikání: „Loni a předloni se toho moc nedělo vůbec proto, že bylo málo vraků.“

Jestliže se poblíž ostrova Wight potopí loď jakékoli velikosti, zavolají nejspíš na pomoc Woodwarda. Vedle jeho Discovery by na ostrově civilní lodě vhodné na podobnou práci napočítal na prstech jedné ruky.

„Vytažování starých vraků je neobyčejně těžká práce, ale když se dostanete k opravě velkého kšeftu, můžete si při ní přijít až na deset tisíc liber denně,“ říká Woodward. „Problém je v tom, že i když jsem lokalizoval více než 150

v mapách nezanesených vraků v nejrůznějších částech světa a měl jich v práci ještě víc, tady v okolí se už víc než dva roky žádný vrak neobjevil.“

Nastěší má Woodward ještě jedno želičko v ohni. V roce 1978 otevřel na Isle of Wight námořní muzeum a Středisko vraků. Ačkoli muzeum v budově bývalé pekárny v Bembridge není součástí jeho společnosti, řídí je jeho žena Catherine a jeho výnos zlepšuje rodinný příjem.

V muzeu je vystaveno mnoho Woodwardových nálezů ze dna kanálu La Manche. Zvláštní expozice je věnována pracem na odkrývání vraku ponorky Swordfish v roce 1983. Tehdy si Woodward na krátkou dobu získal mediální slávu v národním měřítku, protože dokázal nejen objevit polohu vraku, ale vyřešil i záhadu ztroskotání ponorky, která po 43 let zaměstnávala příslušné úřady.

Ponorka vyrazila na hlídku z Portsmouthu v listopadu 1940 a krátce nato zmizela beze stopy. Woodward objevil její vrak jižně od ostrova Wight a odhalil, že narazila na minu a při výbuchu se rozpadla na dva kusy.

Nalézání a odkrývání vraků není jedinou činností společnosti, ta se kromě toho zabývá také záchranáckými pracemi na širém moři, kontraktační činností a poradenstvím. Firma byla založena v r. 1992. Do té doby se Woodward živil jako speciální potápěč, ale svou činnost se rozhodl rozšířit v roce 1990, kdy vyprojevoval a za pomoci čtyřicetitisícové puky posléze i postavil Discovery.

Woodward je jediným stálým pracovníkem své firmy, ostatní najímá na smlouvu o dílo. Jeho přítel, který se na

firmě finančně podílí, je jejím tichým ředitelem.

Woodward má i další aktivity. Koupil např. vraky dvou ponorek, které spočívaly na dně mořské prohlubně několik mil od pobřeží ostrova. Koupil sjednával s britským ministerstvem obrany, ale ani dnes ještě neví, jaký zisk mu přinesou. „Nezaplatil jsem za ně víc než čtyřicetifernou částku, ale může trvat léta, než se na nich vyplatí zahájit práce,“ říká. Jedním z možných finančních přínosů může být extrakce měděných součástí. První z ponorek byla postavena v roce 1918, druhá, kterou objevil Woodwardův přítel, je nejstarší známá britská ponorka postavená v roce 1903.

Je to rušný život, ale přesně takový, o jakém Woodward snil v letech své služby u obchodního loďstva a potom jako potápěč v různých částech světa. V létě, při dobrém počasí a klidném moři, tráví nejvíce času zaměřováním a odhalováním starých vraků. „Na dně moře kolem ostrova leží na dva tisíce vraků, takže práce by mělo být dost,“ říká Woodward. Vysoká hustota lodní dopravy kolem ostrova a nebezpečné závětrné pobřeží na jeho jihozápadní straně mají se vedomi největší část těchto vraků.

V zimě pracuje Woodward často v zámořích. Mnoho času tráví také zahloubán do starých námořních map, na vyhledávání informací si však najímá i jednu londýnskou agenturu. Jeho dům, postavený na malé parcele v zadní části bembridgekých loděnic záchraných člunů (on sám je kormidelník záchraného člunu), je přeplněn literaturou a starými mapami.

Padesátiletý Woodward vede život, jaký si vysnil.

„Dost často mé nálezy nevedou k žádným hmatatelným výsledkům, takže je tu vždy riziko finančních ztrát, ale na riziko jsem zvyklý, při vyprošťování vraku z vody riskuji zase zdraví,“ říká.

Pokud však Woodward nějaký vrak získá, může se v jeho útrokách skrývat senzační nález, jak o tom svědčí i mnoho exponátů muzea. Před několika lety prodal jednomu německému muzeu za dvanáct tisíc liber vzácný námořní astroláb z roku 1620, který vytáhl z jednoho z vraků.

„Pokud jde o vraky nových lodí, jakmile byli loď a majitel identifikováni, bývalo jednání s pojišťovnami poměrně hladkou záležitostí,“ říká Woodward.

„Obvykle s pojišťovnou nejednáme o záchraně lodě, protože to je velmi dlouhodobý proces, ale dohodneme se na poplatku za vytažení lodě z moře a hned potom se dám do práce.“

Ale v posledních letech dolehly na námořní pojišťovny těžké časy a je čím dál tím těžší se dohodnout na rozumné částce. „Někdy musím bojovat měsíce o to, abych dostal zaplacení.“ To může způsobit problémy s finančními toky, které se Woodward snaží zmírňovat pomocí poradenství. Loni v zimě strávil například pět týdnů ve Vietnamu a Thajsku, kde hledal pohřešované podmořské spojovací kabely. „Jednou jsem dole, jednou nahore,“ říká.

– ph –

I PŘÍRODA MŮŽE PŘEDPOVÍDAT POČASÍ

Putujete divočinou, nemáte s sebou rádio a potřebujete nutně znát předpověď počasí? Pak nezbývá, než si vzpomenout na dávné zkušenosti předků a zeptat se Matky Přírody.

Neexistuje sice žádný vědecký důkaz o schopnosti přírody předpovídat počasí na dlouhá období, přesto vám může příroda leccos naznačit na několik hodin či dokonce dní dopředu. Tak například, většina zvířat cítí změny v počasí den nebo dva předem a často v souvislosti s tím změni své zvyklosti. Mimoto existují v přírodě také jisté obecné znaky, ze kterých vnímavý člověk dokáže číst. Nezapomínejte, že mnohé z těchto změn jsou sotva patrné. Musíte se naučit rozeznat, co je normální, dřív než si dokážete všimnout změny. Takže oprašte své smysly a naladte se na znamení, která vám příroda dává. Zde jsou některá z nich:

- Jedním z nejspolehlivějších přírodních indikátorů počasí jsou borové šišky. V suchém počasí jsou šupiny svrasklé, otevřené a neobtěžně odstávající. Když přichází déšť, šupiny se stávají pružnými, stáhnou se, jak absorbují vlhkost ze vzduchu.
- Když dravci krouží rychleji, přichází bouře. Dravci sledují myši a jiná malá zvířata, která cupitají po zemi a po svém se chystají na bouřku.
- Hmyzožraví ptáci loví nízko nad zemí, když je bouřka nablízku, a výše, pokud má počasí zůstat pěkné. Prostě sledují hmyz, který je při hezkém počasí tažen vzhůru vzdušnými proudy.
- Bouře se blíží, zvedne-li se vítr a fouká nízko nad zemí.
- Listí opadavých stromů se natáčí spodní stranou vzhůru 12–24 hodin před bouří.
- Bažiny, blata a pobřežní mokřiny zapáchají více, když se blíží špatné počasí.
- Mravenci staví před deštěm malé hráze nebo náspy u vchodu do svých tunelů. Jejich aktivita ustává asi hodinu před začátkem bouře.

Jste sami v divočině bez meteorologické předpovědi? Pak se pozorně dívejte, co říká příroda.

- Voda vede zvuk lépe než vzduch, a proto se vzdálené zvuky, jako hvízdání vlaku nebo houkání sov, stávají hlasitějšími a jasnějšími, když se blíží mokré počasí. Totéž platí, když se ochladí.
- Konopný provaz, stanové plátno a dřevěné rukojeti absorbují vlhkost a ztuhnou při zvýšené vlhkosti za blížící se bouře. Vlasy vypadají hustší a kudrnaté vlasy se stávají nepoddajnými. Také sůl natáhne vlhkost a začne bobtnat.
- Svláček se otvírá doširoka, když se blíží pěkné počasí, ale zavírá se, pokud bude pošmourné.
- Když kouř z vašeho táborového ohně sedí nízko, přichází bouře. Kouř stoupající přímo vzhůru znamená jasné počasí.
- Bohatá ranní rosa nebo mrazík na trávě obvykle znamená, že den bude krásný. Málo rosy či mrazu – nebo

- žádný – znamená, že vzduch byl v pohybu a blíží se vlhké počasí.
- Ranní mlha stoupající z roklí a strží značí pěkné počasí. Zpětné vzdušné proudy (dolů z hor po ránu a vzhůru ke konci dne) jsou příznakem blížící se bouře.
- Rudý západ slunce znamená, že během 24 hodin patrně nebude pršet. Barva se objevuje, je-li v atmosféře málo vlhkosti. Rudá obloha nebo slunce za úsvitu znamená, že přijde bouře.
- Kruh kolem měsíce je způsobem refrakce světla přes ledové krystaly v atmosféře. Pokud se kruh zvětšuje a expanduje, jak noc postupuje, znamená to, že bude pršet nebo sněžit.
- Pokud je večer zatažená a šedivá obloha, částice prachu ve vzduchu natolik ztěžují vlhkost, že bude s největší pravděpodobností pršet. – ph –

NOVÝ ZÉLAND + PRÁCE

Při této expedici po Severním a Jižním ostrově vás čekají až pětidenní cesty pouští, deštivým pralesem, brodění bažinami a sněhem, také se budeme vyhřívat v teplých pramenech, potápět se či plavat s delfíny.

Po skončení cestování můžete pracovat až 13 hodin denně při sklizni jablek a tím si vydělat na další cestování.

TERMÍN: 7. 1. až 20. 2. 2000

CENA: 30 000 Kč + cena letenky

CK Rajbas,

Jan Odehnal, Čížovky 18, Boskovice, 680 01

T: 0501/45 29 18, F: 0501/45 60 20,

www.rajbas.cz, e-mail: rajbas_email.cz

Z rakouského Alpenvereinu • Z rakouského Alpenvereinu

POJIŠTĚNÍ ČLENŮ ALPENVEREINU

V následujících několika informačních blocích a článcích věnovaných informacím o členství v rakouském Alpenvereinu se zaměříme na vysvětlení a objasnění všech druhů pojištění, které jsou součástí tohoto členství.

Členství v rakouském Alpenvereinu je vyhledáváno především aktivními a sportovně založenými lidmi, osobnostmi, mládeží i dětmi. V organizační i metodické struktuře OeAV je proto všem druhům pohybových aktivit věnována velká pozornost. Proto je součástí členství v tomto svazu i unikátní systém pojištění prakticky všech druhů těchto programů. Tj. každý člen Alpenvereinu, který provedl řádně úhradu členských poplatků, je současně i pojištěn. Komplexní nabídka pojištění členů AV je velmi široká a je platná celosvětově. Takovýto druh pojištění nemá prakticky žádný sportovní svaz na světě (stejný systém pojištění nabízí i německý Alpenverein DAV). Velice

důležitý je i ten fakt, že pojištění, které je součástí členství Alpenvereinu, platí i při rekreační dovolené a například i při služebních cestách. Všechny druhy pojištění, kromě pojištění spoludopovědnosti, tj. pojištění sportovních aktivit, rekreačních pobytů i služebních pobytů, platí po celém světě. Odlišnosti a určité nuance u jednotlivých druhů pojištění budou demonstrovány v dalších textech na mnoha případech.

Pojištění při poznávacích, sportovních i rekreačních cestách i pobytech v zahraničí má i velice zásadní význam pro každého našeho občana. U nás doma nelze téměř u žádné pojišťovací instituce takové aktivity a zájmy jako je například turistika v horách, sportovně pojatá vysokohorská turistika, horolezectví, trekking, lezení na umělé stěně, jízda na horských kolech i ve velmi náročných velehorských podmínkách, cykloturistika, kanoistika, rafting, canyoning, jízda na divoké vodě, potápění, speleologie, jízda na koních, lyžařská turistika, běh na lyžích, sjezdové lyžování a lyžování mimo vyznačené trasy i mimo vyznačené upravené sjezdové tratě, snowboarding, skialpinismus, sáňkování, jízda na bo-

ch, jízda na prknech a kolečkových bruslích a podobně, včetně soutěží ve všech těchto druzích sportu, vůbec pojistit, nebo je pojištění vázáno na minimální pojistnou částku, anebo je třeba toto pojištění při každém výjezdu několikrát do roka obnovovat. Pojištěný nejsou pouze úrazy v domácnosti a úrazy, které vzniknou při provozování leteckých sportů a vzdušných aktivit (paragliding, závěsné létání, aviatika, letectví atd). Součástí členství v Alpenvereinu je však vždy pojištění pro případ autonehody, kterou může být člen AV postižen při jízdě na dovolenou, do místa sportovních soutěží nebo do místa aktivní rekreace, a to jak při jízdě osobním automobilem, tak i při jízdě autobusem. Pokud některé naše pojišťovací instituce mají ve svém programu i částečné pojištění takovéhoto aktivít, pak se vždy jedná o velice nákladný druh pojištění.

Alpenverein má pojištění všech výše popsaných „rizikových“ aktivit jako jednoduchou součást členství. Pojištění platí tedy pro každého člena, který pro daný kalendářní rok řádně uhradil členské poplatky. Úhradu členství provádí každý člen dle svých představ a dle svých časových možností – je to pouze jednoduchá činnost, kterou provede každý pouze jedenkrát za rok a která je časově minimálně náročná. Není tedy třeba vyhledávat před každým výjezdem do zahraničí pojišťovací instituci, vypisovat opakovaně přihlášku resp. opakovaně uzavírat smlouvu s pojišťovnou a trávit opakovaně čas mnoha takovýmito úkony několikrát do roka.

Krátce popisované výhody členství v souvislosti s pojištěním jsou umocněny značnou úsporou a výhodou především pro rodiny. Stane-li se členem Alpenve-

reinu celá rodina, stává se členem Alpenvereinu každý jednotlivý člen této rodiny a každý jednotlivý člen rodiny obdrží průkaz a je tedy řádně pojištěn v úplném rozsahu. Členství však v takovémto případě rodinného členství platí pouze rodiče nebo jeden rodič – děti mají členství, tj. i pojištění zcela zdarma. O některých detailech tohoto rodinného členství v návaznosti na pojištění bude pojednáno později.

Tento unikátní způsob pojištění je také jednou z příčin, proč se členství v rakouském Alpenvereinu stalo i velice vyhledávané i našimi občany. Především v tomto roce 1999 je přírůstek členských základny významný u rodinného členství. Do 31.7.1999 je v naší sekci Innsbruck – Lysá n.L., realizované přes agenturu ALPY z Lysé nad Labem, registrováno již téměř 6000 našich občanů. Členy této sekce Alpenvereinu je však už i přes 200 občanů Polska a Slovenska. Účast v naší sekci je pro ně zajímavá především z jazykových důvodů.

Jaké druhy pojištění jsou tedy součástí členství v rakouském Alpenvereinu?

1. Pojištěny jsou úrazy při cestách v zahraničí včetně mnoha druhů odvozu nebo transportů.

2. Pojištěny jsou nemoci i úrazy při cestách v zahraničí včetně mnoha druhů odvozu či transportů.

3. Pojištěna je invalidita po úrazu.

4. Pojištěna je spoludopovědnost tj škoda způsobená jinému.

Pojištění uvedená pod body 1, 2 a 3 platí na celém světě. Pouze pojištění spoludopovědnosti platí na teritoriu Evropy – zde však neplatí v regionech Island, Grónsko, Špicberky, Kanárské ostrovy, Madeira, Azorské ostrovy a v asijských oblastech Turecka a bývalého Sovětského svazu.

Podmínkou pro všechny tyto druhy pojištění je pouze uhrazený členský příspěvek na příslušný rok. Členové AV, kteří příspěvek neplatí (jubilatné nebo děti, kteří jsou členy AV na základě tzv. rodinného členství) jsou rovněž pojištěni v plném rozsahu. Dokladem pro všechny tyto druhy pojištění je pouze průkaz AV na příslušný rok a cestovní pas.

O jednotlivých druzích pojištění, o praktických příkladech, jak postupovat a jak se chovat, stane-li se Vám např. autonehoda atd, se dozvíte v dalším pokračování tohoto informačního seriálu o členství v rakouském Alpenvereinu.

SOUTĚŽ SOUTĚŽ SOUTĚŽ SOUTĚŽ

ZÍSKEJTE NOVÉHO ČLENA

Pro všechny členy Alpenvereinu vyhledáváme soutěž – získáte nového člena AV, získáte odměnu

1. získáte-li jednoho člena, obdržíte zdarma mapu AV v měřítku 1 : 25 000 (mapa alpských oblastí). Cena mapy je 250 Kč.
2. získáte-li 5 nových členů, obdržíte zdarma pár teleskopických hůlek v ceně 1400 Kč nebo bike klet v ceně 1600 Kč.
3. získáte-li 10 nových členů, obdržíte zdarma pěřový spací pytel mumií v ceně 4500 Kč nebo lehký stan s konstrukcí pro 3 osoby za 4500 Kč.

Formuláře pro soutěž získáte na adrese ALPY, Masarykova 652, 289 22 Lysá n. L.

NOVINKY NOVINKY NOVINKY

Využijte systém slev pro členy Alpenvereinu i na celém území České republiky.

Členové Alpenvereinu získávají

pausační slevu ve výši 5 %

při nákupu zboží v síti prodejen HUDY SPORT v celé České republice

Dychtíte-li po dobrodružství, po tom, které není nekonečným posouváním hranice fyzických schopností, ale po takovém dobrodružství, kterým se musí probíjet každý hrdina pohádek, aby si zasloužil svůj další spokojený každodenní život, mám pro vás jeden tip. Vydejte se do nekonečných dalek Ruska. Zabodněte prst do mapy, a pak ho pronásledujte, dokud ho nechtíte. Spolehněte se především na náhodu, počestné a domorodce. A co se týče dopravy, pak na poznatky „jak cestovat vlakem po Rusku“, které vycházely v Dobrodruhuvi.

Můžeme dopadnout třeba takhle: byla jednou jedna výprava a ta zabodla prst do mapy v místě Polárního Uralu. Vybavila se jídem na týden cestování vlakem a 14 dní pochodu, pokyny, jak se chovat při mezinárodním styku s medvědy a česko-ruským slovníkem. Opustila utrápené rodiče, kterým bylo jasné, že na jejich dítka tam čekají ozbrojené tlupy, které se pro spáček nezdráhají vzít člověku i život a jsou spoleny s medvědy a vlky. Tahle výprava se v Petrohradě rozhodla, že prst na mapě přemístí – nechť se jí čeká dva dny na volný vlak.

Novým cílem se stalo Umbozerskoje ozero, které chtěli ze dvou třetin obejít a cestou si malovat spoustu ryb. Když vyšli za město Poljarnyje Zory, zjistili, že

Námaha je večer odměněna.

Někdy je potřeba postavit most.

OD KRUHU VŠEDNÍHO DNE KE KRUHU POLÁRNÍMU

dravá řeka. Museli si bezpochybně vykasat nejen nohavice na brodní, ale i rukávky na stavbu, případně rekonstrukci mostů. Pochopili, že jiný kraj, jiný mrav – tam, kam dojedou nějaká záračná auta (nedovedli si představit, jaká by to mohla dokázat), tam vedou cesty, a to i v takových terénech a kopcích, kde lidská noha musí opustit spádnicí a začít klíčkovat.

I tudy může vést cesta.

Dojdeme k pramenům?

polární sever Ruska není tak pustý, jak si představovali a do místa, kam se chtěli 14 dní plahočit, vede silnice. Po ní přije auto, které samo zastavilo a řidič se slasný přesně tam, kde ho bylo třeba, se nápadu výpravy jít okolo jezera od srdce zasmál. Pak všech pět, i s tím jídem na tři neděle, naložil do malého frátka a odvezl je do tábora protestantů proti jaderné elektrárně. Poskytl jim nejen mapu okolí v měřítku 1 : 1 000 000, ale i možnost pochopit pár paradoxů světa, ve kterém se ocitli. V pět večer, když tam dorazili, jim každý na tomto zvláštním místě přál dobré ráno. Opravdovost tohoto výroku pochopili až po probdělé a prohýřené noci jasně jako den, kdy se všichni protestující běželi vykoupat do říčky, jež ochlazovala jaderné reaktory, neboť to byla v celém širém okolí jediná teplejší voda než 2 stupně nad nulou.

Také pochopili, že pokud chcete vykonat jakoukoli potřebu v přírodě, je třeba nikdy neodhalovat žádné plošky pokožky a kterýkoli centimetr ve stavu „nepokryto“ musí být ošetřen repeletem. V této chvíli ještě nebyli ochotni uvěřit, že takové množství komárů se od této chvíle už bude vyskytovat naprosto všude – i na vrcholcích hor, kde neroste ani mech a je místy pokryto sněhem. Nevěřili, že jejich klobouky, kapuce a kulichy budou mít ještě druhou izolací vrstvu z malých živých tělíček, se kterou se rozloučí, až se ocitnou zpět v civilizaci.

Hned přístího dne, už netuší, je-li ráno nebo večer, prostě když se vyspali, přesunuli se stopem do nejbližších a v této části Ruské země také téměř jediných hor – Chybin. S tím nejlepším, co mohli mít na cestu za dobrodružstvím – tedy

s málo fíkájící mapou, vyrazili. Rozhodli se jednoduše hory projít nejprve na sever, potom na východ a nakonec si to namířit na jih.

Cestou na sever se znovu přesvědčili, že i hory, jejichž nejvyšší hora měří 1200 metrů, mohou být dost sverázrné a škodolibé na to, aby do cesty stavěly itesy skal, sněhové plotny, vichřice sklánějící stromy až k zemi a strkaly pod nohy nekonečné množství sutě a balvanů, po kterých v některých místech jistě lidská noha nikdy nepřešla, a tak je neusadila do

stabilní polohy. Ti, kteří měli jídla tolik, aby batoh zůstal snadno nesitelným a chtěli si přilepšit, první okusili něco z možností těchto hor a ochutnali krásné vypadající kadeřavý mech povahařený v bujónu – a nic se jim nestalo.

Cestou na východ poznali, že i takové hory mají své „turistické zóny“, tedy místa, kde už lidská noha přešla a kde „alpinisti“ z Moskvy staví své stany a klidně chodí v tričku a trenkách, bez bot a to, že každou čtvrt hodinu přicházejí o litr krve, jim vůbec nevadí.

Při namáhavých přesunech mezi údolími viděli nádherná jezera, potoky a říčky s vodou jako křišťál, ale tak ledovou, že se v nich moc ryb nezabýdlo. Na cestách jim přímo pod nohama vyskakovaly kozáci, babky i hříbky tak velké, jakoby pocházely z pohádky o Mrazíkovi, ale třeba byly jenom atomové. V každém případě chutnaly moc.

Naši poutníci do neznáma prošli i takovým údolím, které vypadalo přesně jako jejich představy o Aljašce, viděli, jak se z potoka stává na několika kilometrech

Tam, kam nevyjedou, už nikdo nechodí, a tak tam nevedou ani žádné chodníčky. Dokonce ani zvířecí chodníčky, protože zvěře je v těch chladných horách poskrovnu. Kde z těch nepředstavitelných vozidel něco odpadne, tam to zůstane – obrovské kusy pásů, fetézů, filtry atd. Kromě milionů ve šrotu najdete v těch horách i skleněný poklad, neboť tam, kam turistova noha vkročí, zůstanou celé hřbitovy lahvi od vody. Jenže vy si můžete jít, kam chcete. Nejsíte totiž turisté, ale dobrodruzi na cestě za všemi záhadami, které svět ukrývá.

Když se této výpravě podařilo projít zákoutími i výšinami těchto hor a překo- nat nejen jejich nástrahy, ale i nástrahy vlastní nešikovnosti a smůly, byli odměněni. Ocitli se u toho nejkrásnějšího jezera, které mohli potkat, slunce se rozsvítilo, noci se ochladily a komáři (nejspíš proto, že mají něco společného s upíry a nesnášejí slunce) zalezli. Strávili tak den tam, kde už nebylo nutné nic sušit, stačilo jen sedět u ohně, připravovat si houby na všechny způsoby a snít o tom, co mamky uvaří, až se k nim vrátí domů.

A potom, když už bylo třeba hory opustit, zjevila se i ta tajuplná vozidla, která všechno dokážou a do kterých pasují ty filtry, co se u nich dá sedět jako u stolu. Jedno takové, co jelo okolo, zastavilo a volali na řidiče, kudy že nejkratší cestou na nějaký autobus. Byl moc vysoko, nesyšel. Musel ze svého ochozu slézt po žebříku dolů a pak jim teprou poradil – není přeci nic snazšího, než dojít na základnu toho dolu, co v něm právě stál a od- tamtud už zase jezdit ty autobusy pro pracující, zlamra od města i k městu. Pak jim ještě zamával a čtyřmetrová kola záhadné obldy se odvalila opačným směrem.

RADKA PAŠTIKOVÁ

HOUBOVÉ RECEPTY NA CESTU

Mám pro vás i pár vynikajících houbových receptů: 1. dejte houby do všeho, co vaříte, jsou vynikající a ochrání vaše střeva před bolestivými konci z bezvláknité stravy. 2. polévka přímo houbová – stačí, když přidáte nějaký ten bujón a pokud vám zbyl ještě čtvereček taveného sýra, rozmičte ho tam taky a máte pravé krkonošsko-chybinské kyselo. 3. kloboučky í la lanýž – napíchnete na klacek a pečte kůrku dokřupava, vnitřek pak bude měkoučků jak lanýž, i když toho nikdo z nás nikdy neochnal. Nezapomenejte posolit! 4. houby í la buřt – pěkné nohy nařezáte tak, jak je u buřtů zvykem, a zacházejte s nimi i nadále obdobně. 5. křupky k televizi – drobné plátky (v obrovském množství, jinak z toho nebudete ani chuťovka) naskládejte na všechny kameny, na kterých se vám nesouší součásti oděvu a počkejte až úplně a důkladně uschnou. Jsou výborné i bez jakékoli další chuťové přísady. Fakt.

SOŇA VOMÁČKOVÁ KŘTILA KNIHU

Soňa po návratu ze Lhotse; na dolním snímku Lhotse (vrchol vlevo vzadu).

Spoluautoři knihy docenta Jana Neumana – zleva Petr Ďoubalík, Soňa Vomáčková, Ladislav Vomáčko a sám pan docent.

Se Soňou Vomáčkovou jsme si povídali v Dobrodruhuvi č. 5/98 po jejím úspěšném výstupu na Makalu. Od té doby rozhodně nezáhalela. Učí dále na FTVS UK, prodává vybavení pro dobrodruhy a začátkem června jsme jí zastihli po návratu z úspěšné expedice na Lhotse při prezentaci nové knížky v nakladatelství Portál. Svě horeček paměti sepsí se možná později, teď spolupracovala se svým manželem Ladislavem a Petrem Ďoubalíkem na knížce doc. Jana Neumana „Překážkové dráhy, lezecké stěny a výchova prožitkem“.

Jak to šlo na Lhotse?
Oproti Makalu to byla pořádná tvrdiárna!

A tak o té tvrdárně někdy přišťe. – dou –

KNIHOVNA DOBRODRUHA

Karel Peel
MAROKO – BRÁNA AFRIKY

Nakladatelství IEC, Jihlava 1999

Jihlavské nakladatelství IEC (International Educational Center) vydalo jako svoji třetí publikaci knihu pisáček zoologa Karla Peela o putování sedmičlenné expedice ZOO-GEOS Bohemia po Maroku. Čestí zoologové tu v roce 1997 procestovali zhruba 3200 kilometrů a všude se věnovali své vášni – poznávání a zdokumentování místních živočichů. Pro sružených ZOO-GEOS to byla v pořadí již druhá výprava – první podnikli na Malé Antily v roce 1995. Po Maroku navštívili v roce 1999 ještě Turecko. Kniha není klasickým turistickým průvodcem. Přináší mnoho zajímavostí pro milovníky přírody i pro případné zájemce o cestu do této severoafrické země.

Robert Young Pelton, Coskun Aral, Cink Dulles PRŮVODCE CESTOVATELE PO NEBEZPEČNÝCH MÍSTĚCH SVĚTA

Nakladatelství Práh, Rybka Publishers 1999

Zhruba před rokem jsme vás v této rubrice informovali o velkých úspěších americké knihy Fieldingův průvodce cestovatele po nebezpečných místech světa. Nuže, tento „bestseller“ vychází nyní i v českém překladu pod výše uvedeným názvem. Na pultech obchodu by se měl objevit koncem prázdnin. Připomeňme si, že kniha je jakousi encyklopedií nebezpečí, která číhá na cestovatele ve všech možných koutech světa. Je napsána třemi autory a osmi přispěvateli – vesměs profesionálními cestovateli a dobrodruhy s rozsáhlými praktickými zkušenostmi. Její největší přínos spočívá v množství skutečně použitelných informací, které přináší. Učí své čtenáře správně se zachovat v extrémních situacích, jako únos, epidemie, přestřelka, občanská válka, zvělná pohroma, zatčení. Líčí specifika cestování po zemích jako Afghánistán, Albánie, Brazílie, Indie, Mexico, Peru, Rusko a desítkách dalších.

České vydání, které vychází koncem srpna v koedici nakladatelství Práh a Rybka Publishers, čítá 1040 stran. Obsahuje též 34 mapek a řadu cenných fotografických dokumentů. Předmluvu k českému vydání napsal Martin Jazajiri – zahraniční reportér ČT. Čestí turisté ve světě již prosluli svou neopatrností až lehkomyšlností. Ale svět není tak nebezpečným místem, jak bychom si přáli. Přitom do zahraničí cestuje čím dál více především mladých lidí. Tato kniha by mohla zvýšit jejich bezpečí. (MC 690,- Kč.) – mk –

KDE SEHNAT DOBRODRUHA?

Časopis Dobrodruh je nejrozšířenějším outdoorovým periodikem v České republice. Je prodáván ve více než 100 outdoorových a sportovních obchodech v ČR (jejich seznam naleznete v každém čísle), v běžné stánkové distribuční síti a předplatitelům. Distribuci na Slovensku zajišťuje firma Abopress s.r.o. (adresu a telefon najdete v tíráži). Cena Dobrodruha ve volné distribuci je 16,- Kč, pro předplatitele 18,- Kč.

PŘEDPLATNÉ V ROCE 1999

Předplatně jednoho výstupu je vzhledem k poštovním nákladům vyšší o dvě koruny než prodejní cena Dobrodruha ve volné distribuci, a činí 18,- Kč za jeden výstik. Předplatně od č. 5 do č. 6/99 činí 36,- Kč. Předplatně lze zajistit pouze zasláním odpovídající částky složenkou typu C na adresu: Časopis Dobrodruh, Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10. Faktury pro firemní předplatně vystavujeme pouze na speciální písemnou objednávku (s uvedením IČO a DIČ) s dodatečnými náklady 20,- Kč. Předplatit lze pouze čísla, která dosud nevysla. Po vyjití jednotlivých čísel již lze předplatit pouze čísla, která mají ještě do konce roku vyjít. Zpětné předplatně nepřijímáme.

Dobrodruh, dvouměsíčník pro mnohostranné osobnosti. Vychází poslední týden sudých měsíců. Šéfredaktor Miloš Kubánek. Lay Out: Design Production. Adresa redakce: Časopis Dobrodruh, Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10, e-mail: vdsvet@mbx.vol.cz. Zde rovněž příjem předplatného a inzercí. Distribují PNS, soukromí distributoři, knihkupecství a maloobchody se sportovním zbožím. Distribuce a předplatně na Slovensku - ABOPRESS s.r.o., Vajnorská 134, 831 04 Bratislava, tel./fax: 07/5253334. Vydává Vydavatelství dům Svět, Žirovnická 2389, Praha 10. Registrovaný MK ČR pod č. 7598. Podávání novinových zásilek povoleno OZ Přeprava Praha, č.j. 726/97 ze dne 19. 2. 1997. ISSN - 1211 - 751x

STARŠÍ ČÍSLA DOBRODRUHA JIŽ NEJSOU

Vážený čtenáři, jak jsme vás již několikrát upozornili, všechna dosud vyšla čísla Dobrodruha jsou již zcela rozebrána. Prosimě vás proto, abyste nás o ně nežádali, ani neposílali do redakce peníze za tato čísla, neboť vám je nemůžeme obratem doručit. Totéž platí pro předplatně. V momentě, kdy jednotlivé číslo vyšlo, již není možné si je zpětně předplatit. Předplatně přijímáme pouze pro čísla, která ještě mají do konce příslušného roku vyjít. Jednotlivá čísla vycházejí vždy poslední týden sudých měsíců. Děkujeme za pochopení.

DOBRODRUH

Nejrozšířenější outdoorový časopis v ČR
Je prodáván ve více než 100 sportovních obchodech, předplatitelům i v běžné distribuční síti v ČR i na Slovensku.
CENA PLOŠNÉ ČERNOBÍLÉ INZERCE:
1 cm² 19,- Kč 1/2 strany 10 800,- Kč
1/8 strany 2700,- Kč 1 strana 19 800,- Kč
1/4 strany 5400,- Kč
Barevná inzercie je o 20 % dražší, při opakování inzerátu slevy.
Podrobnější ceník a informace obdržíte na adrese redakce (telefon: 0603 55 49 43, fax: 0276 88 79).

MALOOBCHODY, PRODÁVAJÍCÍ ČASOPIS DOBRODRUH PRAHA

- HUDY SPORT**, Na Peretyně 14, 110 00 Praha 1. Horečezectví, turistika, trekking, běhy, voda.
- HUMI**, Karolíny Světlé 3, 110 00 Praha 1
- HUMI**, Martináská 2, 110 00 Praha 1
- ITM Distribuce**, Prolejška map a průvodců, Senovážné nám. 6, 110 00 Praha 1, tel./fax: 02/24227245. Magy z celého světa.
- KIVI**, Jungmannova 23, 110 00 Praha 1, tel.: 02/241282, fax: 96245555. Magy, průvodce, navigace, časopisy, videokazety.
- OLSON**, Kralovská 21, 110 00 Praha 1, tel.: 02/22210138, fax: 96230133. Potápěčská technika, škola, servis, cestovní.
- SALEWA Czech Sportcentrum DRAPA**, Revoluční 1, 110 00 Praha 1
- NAMICHE**, Újezd 31, 110 00 Praha 1. Outdoor, sportovní horečezectví, turistika, skialpinismus.
- GENTLIANA v.o.s.**, Petráská 31, 110 00 Praha 1, tel.: 02/24817854, fax: 24818970. Horečezectví, turistika, kemping, a sportovní potřeby.
- NAKLADATELSTVÍ OLYMPIA, reprezentanční prodejna**, Opletalova 59, 110 38 Praha 1
- HUMI**, Bělehradská 23, 120 00 Praha 2
- MOIRA**, Budečská 20, 120 00 Praha 2
- WARMPEACE**, Slavíkova 5, 120 00 Praha 2
- TESTUDO-NOVOTÝ**, Jaromírova 26, 128 00 Praha 2
- BIKER'S CAVE alias Jeskyně**, Seifertova 7, 130 00 Praha 3
- DELPHIN SUB**, Potápěčská technika, Táborská 13, 130 00 Praha 3
- ALAE LUPULI**, Antala Staška 20, 140 00 Praha 4
- FREUD**, Hvězdova 2, 140 00 Praha 4
- HIMAL SPORT**, Nuselská 13, 140 00 Praha 4, tel.: 6929953. Turistika, horečezectví, voda, lyže, skialpinismus.
- HG SPORT**, Zborovská 60, 150 00 Praha 5, tel./fax: 02/535741. Vodní turistika, kanoeřička, rafting, příroda.
- HUDY SPORT**, Ládková 43, 150 00 Praha 5, tel.: 02/538180. Horečezectví, turistika, camping, skialpinismus, outdoor.
- HOLAN SPORT STRAHOV**, Studentské koleje Strahov blok I, Vaníčikova 5, 160 00 Praha 6
- KATMAR BIKE CENTER**, Pod Baštami 3, 160 00 Praha 6. Mountainbike, trekkingová kola, oblečení, doplňky, freestyle.
- CENTRUM AKTIVIT V PŘÍRODĚ**, Josef Martho 31, 162 52 Praha 6
- JASA ARCHERY DIRECT**, Na Pevnosti 90/151, 169 00 Praha 6, tel.: 02/24322991. Luky, kopy, šípky, servis, výška.
- AQUAMARINE**, Čechova 17, 170 00 Praha 7, tel./fax: 02/33373917
- HUDY SPORT**, Strossmayerovo nám. 10, 170 00 Praha 7, tel.: 02/819992. Horečezectví, turistika, camping.
- PEKSSPORT**, Vrsovičská 406/62, 101 00 Praha 10, tel./fax: 2732628. Kola, lyže, boty, sport, potřeby, textil.

STŘEDNÍ ČECHY

- ADOP-SPORT**, Sokolovská 345, 250 88 Čelákovice
- SPORT JIRÍ FOJT**, Za parkem 866, 252 29 Dobručovice, tel./fax: 03/981218. Jízdní kola, sport, prodej, opravy.
- VELOCIPEL SERVIS**, Rožmitalská 237, 261 02 Příbram VI, tel./fax: 0306/203865. Prodej a montáž kol, doplňky, servis.
- MENGER SPORT**, Mladěčnická 146, 277 11 Neratovice
- SPORTSERVIS MONTANA**, Jaromír Vysoký, Kmochova 406, 280 02 Kolín II, tel./fax: 0321/26718. Kola, lyže, sport, potř., servis.
- SPORT ČESKÝ RÁJ**, Nerudova 616, 293 01 Mladá Boleslav

ZÁPADNÍ ČECHY

- CYKLOSPORT OK spol. s r. o.**, kpt. Jaros 48, 339 01 Klatovy I, tel./fax: 0186/20561. Horská kola Anthor Equipe.
- SPORT BUMERANG**, Dukelských hrdinů 98, 348 15 Plzeň, tel./fax: 0184/902665. Sport, a rybářské potřeby, horská kola, servis.
- JAROSLAV ANDRLE**, Libušina 535/11, 353 01 Mariánské Lázně. Horečezectví, speleologie, trekking, táboření, oblečení.

JIŽNÍ ČECHY

- SPORT SERVIS NAVRÁTIL**, Puhraňská stráž 160, 354 71 Velká Hleboše
- HUDY SPORT**, Panská 27, 370 01 České Budějovice, tel.: 038/23978
- SPORT KAMZÍK**, Široká 19, 370 01 České Budějovice
- BIKE SPORT JOMA**, Václavská 544/3, 377 01 Jindřichův Hradec, tel.: 0331/23433. Prodej a servis jízdních kol.
- CYKLOEXTRA**, 1. máje 108, 385 01 Vimperk, tel.: 0338/313093. Cyklo, ski, turistika, tenis, sport.
- CYKLOEXTRA**, nám. Svobody 3, 387 01 Volyně, tel.: 0338/313093. Cyklo, ski, turistika, tenis, sport.
- AS SPORT**, Klabovská 108, 390 01 Tábor. Turistické, horečezeké potřeby, paragliding, cestování, VHT.

SEVERNÍ ČECHY

- HUDY SPORT**, Biliňská 3, 400 01 Ústí nad Labem, tel./fax: 047/5200635. Turistika, trekking, horečezectví, potápění, fitness.
- KUR SPORT**, Dělnická 554, 407 22 Bzenov s. P., tel.: 0412/945205. Cykloprodej, servis, půjčovna, kemping.
- SPORT EXTREM**, Pohraniční 202, 412 01 Litoměřice, tel.: 0416/741971. Paragliding, lyže, trekking, snowboarding, oblečení.
- ALPIN SPORT**, U nádraží 5, 415 01 Třebíč, tel.: 0417/47700. Horečezectví, turistika, lyže, Moira, ploařby.
- HPM SPORT**, Hlejní 1, 415 01 Třebíč
- STRIX-Dušan Duška**, prodejna sport. potřeb, Městské lázně, Bezručova 4252, 430 02 Chomutov
- HUDY SPORT** 5 května 11, 460 01 Klatovy
- SPORT ČOCHTAN**, Kameňák 15, 466 00 Jablonec nad Nisou
- HUDY SPORT**, Podhradská 22, 466 01 Jablonec nad Nisou
- SPORT PRAUDERA**, Králová Václava 120, 471 63 Stará Smlýva
- V+N SPORT**, B. Egermannova, 473 01 Nový Bor, tel.: 0606/877580

VÝCHODNÍ ČECHY

- SPORT/TURIST**, Kotelova 628, 500 02 Hradec Králové. Prodejna pro vodáky a turisty.
- SGCITA SPORT**, Husova 59, 506 01 Jičín, tel.: 0432/25965. Turistika, horečezectví, kola, pohyb v přírodě.
- ATOM**, Trnávka 155, 511 01 Turnov, tel./fax: 0436/21655. Cyklistika, lyžování, horečezectví, turistika.
- BC SPORT TERMIN**, Jiřická 126, 511 01 Turnov
- SPORT HENYCH**, Dolní 54, 514 01 Jihmájce
- VIKING**, Karišova 177, 514 01 Jihmájce, tel./fax: 0432/2523. Vše pro pobyt v přírodě.
- GENTLIANA v.o.s.**, Paráznická 13, 530 02 Pardubice, tel./fax: 0440/6915438. Horečezeké, turistické, kempingové a sport. potřeby
- CVOK - Cestovní vodácká kancelář**, Jiřická 29, 530 02 Pardubice
- CK MATEŠ**, Barvičská 47, 541 01 Trutnov, tel./fax: 0439/6168. Trekking, horečezectví, skialpinismus, voda, lyže.
- SPINDL SPORT**, Křemžická 32, 543 01 Vrchlabí, tel.: 0438/21824. Sportovní a turistické zboží, rent + servis.
- FAMOS - B. Fišer**, ul. TGM 133, 549 51 Hrovec, tel./fax: 0441/482888, pob. Wáchoz - 0441/421188. Vše pro cyklistiku a běh.
- SPORTIV-REDPOINT, T. Čada**, Hruší 13, 549 51 Teplice u Mlýnů, tel./fax: 0441/93223. Horečez., hor. kola, lyžování, trekking.
- ARMA Obchod Zálesák**, Týřovna nám. 1079, 560 02 Česká Třebová
- FIRMA JAN JIRÁŠKA**, Malé náměstí 69, 561 69 Králupy, tel.: 0446/631238. Horečezectví, cyklistika, lyžování, táboření.
- MP Sport a móda**, Prážská 34/II, 566 01 Vysočín Mlýn. Turistika, trekking, batohy, spáňky, ČR Průběh.
- ULTRASPORT**, Kpt. Jaros 14, 568 02 Svatoňov, tel.: 0461/24461. Cykloprodej pro náročná funkční spodní prádla.
- JIŽNÍ KOLA LEDEČ**, Husova 31, 584 01 Ledče n. Sázavou, tel./fax: 0452/621383. Kola, dly, servis, záštitový prodej.
- REDPOINT**, Husova 34, 586 01 Jihlava
- TRAMTARIE-ODYSEA PRESSING**, Zvonemská 8, 586 01 Jihlava, tel./fax: 066/7320953. Turistika, trekking, climbing, outdoor.

JÍŽNÍ MORAVA

- R-STOR I & P Popkovi**, Havlíčkovo nám. 13, 591 01 Žďár nad Sázavou
- GEOKART**, prodejna map, Husova 8, 601 68 Brno
- GEMMA**, Poháňská 25, 602 00 Brno. Turistika, voda, lyže, speleologie, horečezectví.
- GEMMA SPORT**, Maslůvka nám. 15a, 603 00 Brno. Turistika, camping, voda, horečezectví, lyže.
- HUMI**, Bažty 2, 657 00 Brno
- KČT KUDRNA-WORLD**, Nádražní 1 (pochod na hlavního nádraží), 663 14 Brno
- BOHUMIL ČADKA**, Střítež 55, 674 01 Třebíč
- CYKLOCENTRUM HEGER** I, Janáčkova 9, 678 01 Blatná
- PETR PEHAL-JIŽNÍ KOLA**, Rybářská 30, 686 00 Uherské Hradiště
- CYKLOSTAR HENČL**, Zámecká 2, 695 00 Hodonín
- BUZEK-BUŽKOVÁ KNIHY**, Masarykovo nám. 38, 697 01 Kyjov
- JAN ŠTROF**, Obchodní dům Strán, Vnitřní 52, Kroměříž, tel.: 0634/34295

SEVERNÍ MORAVA

- ELIAS sport**, Nádražní 24, 701 01 Ostrava I, tel./fax: 069/6124553. Turistika, horečezectví, fitness, vodní sporty, vodní čas.
- HUDY SPORT**, Sokolská II 39, 702 00 Ostrava, tel.: 069/6118906. Turistika, horečezectví, kola, pohyb v přírodě.
- SPORT 42 AVANTI**, Pevnostská 708, 708 00 Ostrava-Purba, tel.: 069/6915438. Největší sportovní prodejna v Ostravě.
- VELOZÁBR ŠKŘIPLA**, Nádražní hala 43, 733 01 Karviná I, tel./fax: 069/6913642. Kola + doplňky, opravy, komisy, oděv.
- M-SPORT p. L. Kolondra**, Smetanova 6, 737 01 Český Těšín
- AZ CYKLO-SPORT**, Radniční 1243, 738 01 Fryčkov-Místek, tel./fax: 0658/626119, 205471. Cykly, turist., lyž., hokej, komp. sport.
- LAVINA SPORT**, Nám. Svobody 30, 739 02 Fryčkov-Místek
- JUREK S+R**, 739 13 Haničovice pod Ondřívkem. Turistika, stany, oblečení – turistika, sport.
- ŠITAVANEC-Sport**, Sokolovská 393, 742 21 Kopřivnice, tel.: 0656/802699. Kola, lyže, trekking, turistika, sportovní obuv.
- ZDENKA ZEJDŮVÁ**, Havlíčkova 32, 744 01 Hranice p.ř., tel./fax: 0656/636184. Kola, zbraně.
- PROGRES-CENTRUM**, 1. máje 1260, 753 01 Hradec na Moravě
- TRANGO-NOVA**, Mostecká 346, 755 01 Vsetín, tel.: 0671/615565. Horečezectví, turistika, voda, kulečnické šípky.
- HUDY-SPORT Petr Němec**, Vodní ul. 653, 760 01 Olomouc, tel.: 067/2217067. Turistika, camping, horečezectví.
- SEDMIKRÁSKA**, 1. máje 210/8, 767 01 Kroměříž, tel. sídlo: 0634/350121. Turistika, tramping, horečezectví, western, skauting.
- HORTEK**, 8. května 11, 772 00 Olomouc
- HAS bike**, Ládková 50, 787 01 Šumperk, tel./fax: 0649/211822. Prodej, opravy cyklo + ski.
- KAMMSPORT** Dr. E. Beneše 16, 787 01 Šumperk
- MANIA SPORT**, Sadová 882, 790 01 Jeseník. Horečezectví, turistika, outdoor.

AIR MARINE: „OVERLAND EXPEDITIONS“

Z KAPSKÉHO MĚSTA K VIKTORIINÝM VODOPÁDŮM

Každý návštěvník jižní Afriky, který má na své putování maximálně 2-3 týdny, stojí před rozhodnutím, co v daném čase, který má k dispozici, navštívit. Jedna z nejhezčích tras vede z kapského města k Viktoriiným vodopádům. Je koncipována tak, aby procházela nejhezčími přírodními scenériemi a nejznámějšími národními parky daných částí navštívených zemí.

Putování začíná v nejjihnější části Afriky, v Kapském městě, s jeho jedinečnou atmosférou a nezapomenutelnými dominantami – Stolovou horou a mezám Dobré naděje. Západní cesta míří na sever přes písčité pohoří Cedarberg a slavnou Orange river do Namibie a její proslulé pouště Kalahari. Hned za hranicemi s JAR se rozkládá NP Fish River Canyon, jenž je africkou obdobou amerického Grand Canyonu. Svoji hloubkou 549 m a délkou 160 km je americký kaňon sice rozměrově překoná, ale co se týče divokosti pohledu na impozantní útesy, zejména při západu a východu slunce, je Fish River Canyon minimálně stejně tak romantický.

Trasa dále pokračuje do pouště Kalahari, k důmům Sossusvlei, které jsou považovány za největší písčité duny na světě. Na těchto více než 300 m vysokých dunách je velmi populární provozování sandboardingu, což je letní odboha snowboardingu. V oblasti zvané Welwitschia zase rostou jedinečné rostliny, jejich stáří se odhaduje na 1500 let. Nacházíte se zde i malby původních domorodých obyvatel – Sanů neboli Křováků. Z vrcholů dun je pak neopakovatelný rozhled do dálků Kalahari.

Etosha NP slouží jako obrovské shromáždění zvířat, zejména v okolí vodních napájelek. V období, kdy je její solná pánev zaplavená vodou, se pak stává domovem 340 druhů ptactva. Říká se, že nejlepší exempláře lvů žijí právě v oblasti Etosha.

Dále se trasa stáčí k východu a vstupuje na území Botswany. Opravdovou cestovatelskou lahůdkou je potom několikadenní letecká exkurze do světově známé delty řeky Okavango, je to jediné místo, kde celá řeka mizí uprostřed kontinentu, aniž by dosáhla břehů oceánu. Delta Okavanga je pro svoji unikátnost chráněným územím, kde je počet návštěvníků velmi přísně limitován. Několikadenní exkluzivní letecká exkurze do samotného srdce tohoto království zvířat a ptáků je nezapomenutelným zážitkem na celý život, který je umocněn plavbou mezi ostrůvky na domorodých vydlabaných a bidly poháněných kánoích zvaných Mokoro.

Zajímavá cesta končí ve městě, jež dostalo své jméno po obrovských vodopádech na řece Zambezi. Domorodci toto místo výstředně nazvali „Kouf, který hřmí“. Správně už tušíte, že se jedná o Viktoriiný vodopád. Právem se toto město honosí přívlastkem „hlavní město dobrodružství v Africe“. Kromě neopakovatelné přírody a pozorování zvířat, lze na Viktoriiných vodopádech provozovat mnoho tzv. „adventure activities“. Snad

nejznámější je raftování na řece Zambezi. Milovníci raftingu a nebo i „použí smrtelníci“ zde mohou sjet jeden z nevyhledávanějších říčních úseků na světě. Pro rafting je tato řeka přímo ideální, protože vytváří velmi intenzivní průtok při sjíždění pětiletí, ale přitom jsou tyto pětete relativně bezpečné. Z dalších atrakcí dále stojí za zmínku více než 100 m vysoký bungee jumping.

Díky dřívější izolovanosti způsobené apartheidem je JAR doposud turisticky nezkažená a příroda je mnohde panenská. Například pláže Indického oceánu jsou stále ještě považovány za jedny z nejčistších na světě. Jižní Afrika je také oblast s vysokým standardem poskytovaných služeb a, kromě určitých částí velkoměst, i bezpečná. V současné době jsou proto velmi populární tzv. „Overland expeditions“ (viz Dobrodruh č. 3/99). Tento druh cestování spojuje autentický zážitek z pobytu v přírodě s nezbytnou bezpečností a vysokým standardem turistické infrastruktury v zemi. Již Afriky se tak v poslední době stal velmi příznivou destinací pro milovníky opravdové panenské přírody a cestování.

air marine s.r.o. Národní obrany 31, 160 00 Praha 6
tel 02/ 2432 1075, fax 02/ 2432 4076
direct@airmarine.cz, www.airmarine.cz

JIŽNÍ AFRIKA LEVNĚ A AKTIVNĚ

Dobrodružné putování jižní Afrikou po nejznámějších národních parcích.

Z Kapského Města na Viktoriiný vodopád

ZIMBABWE, BOTSWANA, NAMIBIE, JIHOAFRIKÁ REPUBLIKA

- ❖ safari nejznámějšími národními parky na západě jižní Afriky
- ❖ cestování expedičním speciálem, denní i noční pozorování divokých afrických zvířat
- ❖ 3 denní letecká exkurze do delty Okavanga – místo, kde řeka mizí uprostřed kontinentu, poušť Kalahari, Etosha NP, Orange River, Fish River Canyon a mnohem víc
- ❖ volitelně: rafting na Zambezi, sandboarding na 350m vysokých písčích dunách, 110 m bungee jump, jízda na slonech, na kánoích, přelet nad Viktoriinými vodopády.

Z Johannesburgu do Kapského Města

- ❖ safari nejkrásnějšími národními parky na východě Jihoafrické republiky
- ❖ Kruger NP, majestátní pohoří Drakensberg, Cango Caves, Mountain Zebra NP, pobřeží Indického oceánu v NP Tsitsikama, Stolová hora a mys Dobré naděje a mnohem víc.
- ❖ volitelně: trekking v Dračích horách, jízda na koni, black water tubing, snorkelling v křišťálově čistém Indickém oceánu, bungee jumping, jízda na pštrosích...

Specialista na Jižní Afriku

Ceny, které vás příjemně překvapí!

ZVÝHODNĚNÉ LETENKY DO CELÉHO SVĚTA

www.airmarine.cz

MURADSKÁ CYKLISTICKÁ STEZKA

V Rakousku se v posledních letech doslova vrhli na budování dlouhých cyklistických stezek, jejichž přejezdem lze strávit i několik dní. Vedle náročnějších cest typu známé extrémní stezky Alpentour zde najdeme v tomto směru i oddechovější záležitosti, které však vesměs vedou nádhernou přírodou alpských údolí. K těmto patří např. v Rakousku 360 kilometrů dlouhá stezka Murradweg, vedoucí údolím druhé největší, vodákům dobře známé, rakouské řeky Mur. Tato trasa je vhodná především pro celou rodinu, protože její obtížnost je velmi mírná a po celé cestě jsou jen krátké úseky stoupání. Muradská cesta začíná v 1752 m. n. m. u Stickerovy chaty ve východních Vysokých Taurách a končí ve 209 m v Bad Radkersburgu u slovinckých hranic (tam také cesta pokračuje).

Při příjemném tempu projedete celou stezku během jednoho týdne. Aktivním cyklistům však stačí čtyři dny. Ideální pro tuto cyklistickou cestu je trekkingové nebo i cestovní kolo. Horské kolo tu tolik nevyužijete, neboť zde žádné obtížné terény ani prudké stoupání nepotkáte. Trasa vede zčásti po málo frekventovaných vedlejších silnicích a zčásti po speciálních, vesměs asfaltových cyklistických stezkách bez autoprovozu. Jen řídké musíte projet pár kilometrů po hlavní silnici, ale řidiči jsou tu velmi ohleduplní, a tak můžete jet většinou beze strachu i s malými dětmi. Asi tři čtvrtiny cesty jsou asfaltové, zbytek tvoří více nebo méně dobře upravená lesní nebo polní cesta.

Můžete si zde vybrat ze široké nabídky možností ubytování. Od **** hotelů po speciální kempy pro cyklisty. Dokonce ani nevádí, že nemáte kolo, zapůjčí je i celé váš rodině.

Muradskou lze s malými dětmi rozdělit do 10 etap. Existují mohou spojit tři i více etap do jednoho dne.

1. etapa – Stickerhütte–St. Michael im Lungau (26 km)

Nežli vyrazíte na trasu dlouhou 26 km, můžete si udělat pěší výlet k pramenům Muru do výšky 1898 m. Budete po-

třebovat pevné boty a teplý svetr, neboť i v létě zde můžete narazit na zbytky sněhu. Po příjemném výletě vsednete na kolo a pojedete k výchozímu bodu celé Muradské cesty, k městečku St. Michael im Lungau. V tomto malebném městě najdete nejen vynikající hotely a penziony, ale i mládežnickou ubytovnu nebo kempink. Vaši zastávku by mohla být kancelář Fremdenverkehrsverbandu, která se nachází na adrese: A–5582 St. Michael im Lungau, Raikaplatz 242 Tel. 06477/3420 nebo 06477/2280, Fax 06477/3420.

Tady získáte veškeré informace a pomohou vám i připravit rozvrh celé trasy vzhledem k věku i fyzickým možnostem celé vaší rodiny.

2. etapa – St. Michael im Lungau–Predlitz (31 km)

St. Michael nechte ležet na levém břehu Muru a po pravém se vydaté až k St. Margarethen im Lungau.

Tam se vám nabízejí dvě možné varianty další cesty. První vede přes Unterberg a Tamsweg do Ramingsteinu, kde se sbíhá s druhou kratší variantou, která vede přes Thomatal, a společně končí v Predlitzu.

3. etapa – Predlitz–Murau (24 km)

V této etapě vás zavede Muradská cesta do kraje dřeva. U vesnice Falkendorf minete krásný dřevěný most a v St. Ruprechtu si nenechte ujít prohlídku Muzea dřeva, kde mimo jiné uvidíte první celodřevěnou pračku zn. Miele. Celým regionem Murau vede tzv. „Dřevěná cesta“, na které můžete vidět historický i moderní dřevěné objekty. Dřevo tady nazývají „Zelené zlato“.

4. etapa – Murau–St. Georgen ob Judenburg (36 km)

Ve čtvrté etapě projedete Frojach, kde se můžete podívat do železničního muzea. V Teufenbachu navštívíte hrud Altteufenbach a v St. Lorenzen ochutnat vyhlášenou kuchyni. Po dobrém jídle namířte přímo k St. Georgenu.

5. etapa – St. Georgen ob Judenburg–Knittelfeld (40 km)

Pátá etapa vás povede po levém břehu Muru, kolem malebného městečku Thalheim, cestou vedoucí mezi lesem a jižní železnicí, a to až do Judenburgu. V tomto městě jistě stojí za prohlídku městská věž, která svými 75,66 metry je

nejvyšší rakouskou věží a pohled z ní stojí opravdu za to. Po prohlídce Judenburgu se opět vydaté na cestu, tentokrát po pravém břehu, projedete Zellweg a Grosslobming a svoji jízdu ukončíte ve Knittelfeldu.

6. etapa – Knittelfeld–Leoben (37 km)

Šestou etapu můžete začít v Knittelfeldu prohlídkou benediktinského kláštera a po prohlídce pokračovat příjmem krajinou přes St. Lorenzen, St. Stefan až do St. Michaelu, odkud je již jen malý kousek do Leobenu.

7. etapa – Leoben–Frohnleiten (44 km)

Leoben je hlavní město Obersteiermarku s 30 000 obyvateli a je vyhlášen svým výborným pivem. Zastavte se proto v pivovaru, kde vás nejen seznámí s historií zdejšího piva i pivovaru, ale také vám nabídnou pivní kořalka a všechny druhy piva, které zde vyrábějí. Jedno pivo je také speciálně pro cyklisty s nižším obsahem alkoholu. Po občerstvení usedněte na kola a vydejte se přes Niklasdorf a Obereich až do Brucku na Muru. V Brucku určitě stojí za to se sednout z kola a pečlivě si toto krásné

městečko prohlédnout. Přinejmenším Staré město a pěší zóna vás jistě okouzlí.

Z Brucku pojedete do Pernegu na Muru, kde máte možnost vidět renezanční zámek Pernegg ze 16. století. Z Pernegu vás Muradská cesta povede přes Röthelstein až do Frohnleitenu, historického města založeného v roce 1296.

8. etapa – Frohnleiten–Graz (35 km)

Osmou etapu začnete zastávkou na hradě Rabensteinu a dále pak pokračujte přes Deutschfeistritz–Stübing a Judendorf–Strassengel až do Grazu.

Graz je ideální místo pro cyklisty! Mají zde 75 km cyklistických stezek, 20 cyklostezi, 4 hlavní cyklocesty z města ven, 35 hotelů a penzionů pro cyklisty a 300 parkovacích míst pro kola. Zkrátka tu mají cykloturisty velmi rádi.

Město Graz je staré a krásné a na jeho prohlídku by vám nestačily ani tři dny. A tak jenom ta nejznámější lákadla, jako je hlavní náměstí s radnicí, Francouzský kostel ze 13. století nebo Grázská opera – už zase nasadte a jede se dál.

9. etapa – Graz–Lebring (30 km)

Z Grazu vyjedete přes Karlsdorf do Wildnu, odkud můžete udělat malý výlet na nedaleký zámek Marienthof a dále pokračovat do Lebringu, kde vás opět očekává kulturní povyražení v podobě zámku Murstetten.

10. etapa – Lebring–Gosdorf–Bad Radkersburg (61 km)

Právě jste se dostali do poslední a nejdelší etapy rakouské části Muradské cyklistické cesty. Teď už vám zbývá projet jenom posledních pár měst jako je Leibnitz, Vogau, Mureck, Gosdorf am Rösssee, Halbenrain a je před vámi cíl všech cykloturistické trasy Bad Radkersburg. Pokud vám to však nestačí, můžete se rozjet po dalších 2000 km cyklistických cest v cykloregionu Bad Radkersburg.

Muradská cesta na území Rakouska zde však končí, a tak vám nezbyvá, než pokračovat buď do Slovinska, nebo se třeba vrátit vláčkem zpět do St. Michaelu v Lungau, kde celé toto putování začalo.

– do –